

1. Про освіту: Закон України від 23 травня 1991 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу // <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Про охорону праці: Закон України від 14 жовтня 1992 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу // <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Про затвердження Положення про навчальні кабінети загальноосвітніх навчальних закладів: Наказ Міністерства освіти і науки України 20 липня 2004 р. № 601. [Електронний ресурс] // Режим доступу // <http://zakon.rada.gov.ua>
4. Про використання Інструктивно-методичних матеріалів з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності у навчально-виховному процесі: Наказ МОН України від 25 листопада 2014 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу // [http://mon.gov.ua/content/%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0/1-9-482-ro-ohoroni-praczi-\(1\).pd](http://mon.gov.ua/content/%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0/1-9-482-ro-ohoroni-praczi-(1).pd)
5. Про затвердження Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і навчальних закладах» Наказ МОН України № 563 від 01 серпня 2001 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу // <http://zakon.rada.gov.ua>

Тертична М.
(наук. кер. – доц. Пивоварська К.Б.)
*студентка III курсу факультету філології та журналістики
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка*

ВИСОКІ МОРАЛЬНІ ЯКОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЯК ОСНОВНА УМОВА ЗДІЙСНЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

За загальними поняттями, моральні якості – моральна характеристика найтиповіших рис поведінки індивіда. До них, зокрема, відносять:

- патріотизм — вірність своїй батьківщині, дотримання й розвиток кращих традицій свого народу тощо;
- гуманізм — визнання суверенності особистості й недоторканності її достоїнства, віра в невичерпність людської доброзичливості;
- справедливість — об'єктивне оцінювання індивідуально-ділових якостей і дій людей, визнання їхньої індивідуальності, відкритість до спілкування, самокритичність;
- совість — загострене почуття особистої відповідальності перед суспільством і людьми;
- моральна воля — розвинутий самоконтроль, уміння домагатися мети, завойовувати повагу людей;
- професійна чесність — ділова вимогливість, самовіддача в роботі, уміння говорити правду «в очі»;
- організованість — взаємодія індивідуального і спільного, вміння структурувати і програмувати діяльність відповідно до правил і норм організації;
- товариськість — взаємна солідарність, повага і довіра, які утворюють спільність інтересів і цілей;
- відповідальність — єдність слова і діла, «смак» до ділового ризику;
- щедрість — безкорисливість, надання допомоги людям, співчутливість;
- оптимізм — віра в себе й людей, у свій моральний вибір, краще майбутнє;
- великодушність — терпимість до недоліків людей, уміння вибачати образи.

Згідно пункту 2 статті 54 «Закону про освіту» від 23 травня 1991 р. педагогічну діяльність у закладах освіти здійснюють педагогічні працівники, у вищих закладах освіти третього і четвертого рівнів акредитації та закладах післядипломної освіти науково-педагогічні працівники [1].

Педагогічна діяльність — це цілеспрямований, виховуючий та навчаючий вплив вчителя на учнів з метою особистісного, інтелектуального та духовного його розвитку, а також основа

його саморозвитку та самовдосконалення. Тому виникає питання, чи є моральні якості педагогічного працівника однією з умов здійснення педагогічної діяльності. Для підтвердження цієї думки звернемось до статті 54 Закону «Про освіту», яка визначає, що педагогічною діяльністю можуть займатися особи з високими моральними якостями, які мають відповідну освіту, професійно-практичну підготовку, фізичний стан яких дозволяє виконувати службові обов'язки [1].

На підставі цієї статті та згідно з чинним законодавством педагогічний працівник зобов'язаний мати моральні якості. Вони є умовою, основою та одним з компонентів для здійснення педагогічної діяльності в навчальних закладах.

Отже, особа, яка не володіє моральними якостями не має право працювати у навчальних закладах.

Моральні якості педагогічного працівника також відіграють велику роль в процесі його професійної діяльності, під час якого вчитель формує морально-естетичні та виховуючі відносини між ним самим та учнями. Зокрема, серед Обов'язків педагогічних та науково-педагогічних працівників, визначених статтею 56 Закону «Про освіту», ми знаходимо такі

- настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до принципів загальнолюдської моралі: правди, справедливості, відданості, патріотизму, гуманізму, доброти, стриманості, працелюбства, поміркованості, інших добродійностей;

- виховувати у дітей та молоді повагу до батьків, жінки, старших за віком, народних традицій та звичаїв, національних, історичних, культурних цінностей України, її державного і соціального устрою, дбайливе ставлення до історико-культурного та природного середовища країни;

- готувати учнів та студентів до свідомого життя в дусі взаєморозуміння, миру, злагоди між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами;

- додержувати педагогічної етики, моралі, поважати гідність дитини, учня, студента [1].

Зрозуміло, що особа, яка сама не володіє зазначеними якостями, не зможе виховати їх у своїх учнів, оскільки перший и головний метод виховання це виховання власним прикладом.

Недотримання зазначеної норми може привести і до притягнення педагогічних працівників до юридичної відповідальності. Згідно зі статтею 66 Закону «Про освіту» посадові особи, винні у порушенні законодавства про освіту (а отже, і ті, що втратили високі моральні якості), несуть відповідальність згідно з чинним законодавством України [1].

Особливо чітко це простежується у трудовому законодавстві України. Порушення норм педагогічної етики, низька кваліфікація, аморальні дії вчителя можуть бути серйозною підставою для припинення з ним трудових взаємин і звільнення з роботи відповідно до КЗпП України.

Зокрема, у статті 40 «Розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу» трудові відносини з працівником можуть бути припинені роботодавцем у випадку «виявленої невідповідальності працівника займаній посаді або виконуваній роботі внаслідок недостатньої кваліфікації або стану здоров'я, які перешкоджають продовженню роботи; покладених на нього трудовим договором або правилом внутрішнього трудового розпорядку, якщо до працівника раніше застосовувалися заходи дисциплінарного чи громадського стягнення ; поява на роботі у нетверезому стані у стані наркотичного або токсичного сп'яніння [2].

Особливо значимою є норма пункту 3 статті 41 КЗпП «Додаткові підстави розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу з окремими категоріями працівників за певних умов», згідно з яким вчинення працівником, який виконує виховні функції, аморального проступку, несумісного з продовженням цієї роботи, є підставою розірвання трудового договору [2]. Вчитель, звільнений за цією статтею, вважається професійно непридатним і не може продовжувати свою педагогічну діяльність в інших закладах освіти.

Отже, педагогічний працівник дії якого суперечать нормам професійної етики може бути звільнений і притягнутий до юридичної відповідальності. В цьому разі все залежить від характеру вчинку, його наслідків, реакції з боку адміністрації, учнів, батьків та інших учасників навчально-виховного процесу.

Таким чином, у законі України «Про освіту» та у «Кодексі законів про працю» чітко визначена необхідність дотримання вчителем норм педагогічної моралі та сформульовані основні принципи етичної поведінки. Тож можна стверджувати, що високі моральні якості педагогічних працівників є умовою здійснення педагогічної діяльності.

Література:

1. Про освіту: Закон України від 23 травня 1991 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу // <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Кодекс законів про працю від 10 грудня 1971 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу // <http://zakon.rada.gov.ua>

Федорченко А.

(наук. кер. – доц. Пивоварська К.Б.)
студент V курсу історичного факультету
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка

РОЗВИТОК ТА ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДНОСИН ФРІЛАНСУ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Написання даної статті зумовлене тим, що Інтернет на даний момент є найбільш розвиненим видом зв'язку та розповсюдження інформації. За допомогою мережі, кожного дня мільйони громадян дізнаються новини, обмінюються інформацією, спілкуються між собою. Для деяких користувачів, Інтернет є не тільки засобом комунікації, а і способом заробітку. В Інтернеті здійснюється продаж товарів, надання послуг, надання освіти на комерційній основі. Інтернет поступово перетворюється на одну із галузей економіки.

Станом на 2015 рік в Україні загальна кількість Інтернет-аудиторії складає 21,8 мільйонів користувачів, що у відсотковому значенні відповідає 59% населення України. Тобто більша частина українців, певною мірою задіяна у Інтернетвідносинах.

На сьогоднішній день стрімко розвивається така форма праці як «фріланс», тобто надання послуг, виконання робіт без укладання трудового договору з роботодавцем і найчастіше на віддаленій основі. Фрілансер найчастіше сам пропонує свої послуги через Інтернет, газетні оголошення або користуючись особистими зв'язками. Фріланс особливо поширений в таких областях діяльності, як журналістика (та інші форми діяльності, пов'язані з написанням текстів), комп'ютерне програмування і дизайн у всіх його проявах (реклама, веб-дизайн, дизайн інтер'єру іт.д.), переклад, різного роду консультаційна діяльність, приватна фото та відеозйомка. Ринок фріланс-послуг у даний час вже досить розвинений у Європі і Америці стрімко розвивається в Україні та країнах СНД, залучаючи все нових учасників як з боку виконавців, які пропонують свої послуги, так і з боку приватних осіб і організацій, готових до співпраці на віддаленій основі. Поняття «ринок фріланс-послуг» є в українській мові не стільки виразним і встановленим, скільки ходовим і затребуваним. У цьому випадку, якщо у поняття «фріланс» немає власного слова, то таке поняття можна описати лише кількома зв'язними словами або виразом — робота на ринку (біржі) замовлень і послуг, індивідуальна трудова діяльність (ІТД)

Фрілансери можуть бути прикріплені до одної або кількох організацій-роботодавців, або розміщувати своє портфоліо на спеціалізованих сайтах для фрілансерів. Зазвичай, існують як сайти за спеціалізацією у напрямку перекладу, програмування, копірайтингу тощо, так і загальні сайти фрілансерів. З часом, фрілансер може накопичити базу клієнтів та працювати за індивідуальними замовленнями [1].

На даному етапі у трудовому законодавстві тема «фрілансу» як форма трудових зав'язків не висвітлюється. Єдиними нормативно-правовими актами, що можуть надавати гарантії